EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.6.2021
COM(2021) 528 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Förstärkt övervakning, uppdatering – Grekland, juni 2021

{SWD(2021) 528 final}

BAKGRUND

Den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska politiken i Grekland övervakas inom ramen för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken och inom ramen för den förstärkta övervakningen i enlighet med artiklarna 2 och 3 i förordning (EU) nr 472/2013[1]**.** Den förstärkta övervakningen av Grekland[2] vittnar om att Grekland måste fortsätta att vidta åtgärder för att komma till rätta med befintliga eller potentiella källor till ekonomiska och finansiella svårigheter och samtidigt genomföra strukturreformer som underbygger en stabil och hållbar ekonomisk tillväxt.

Den förstärkta övervakningen ger en heltäckande ram för övervakning av den ekonomiska utvecklingen och den politik som behövs för att uppnå en hållbar ekonomisk återhämtning. Den gör det möjligt att regelbundet bedöma den senaste ekonomiska och finansiella utvecklingen i Grekland, övervaka villkoren för statens upplåning och uppdatera skuldhållbarhetsanalysen. Den förstärkta övervakningen utgör även en ram för bedömningen av Greklands allmänna åtagande vid Eurogruppens möte den 22 juni 2018 om att fortsätta och slutföra de reformer som antagits i programmet under Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) samt stå fast vid de mål om viktiga reformer som antagits inom ramen för programmen för ekonomiskt bistånd. Mot den bakgrunden bevakas inom ramen för den förstärkta övervakningen att de särskilda åtagandena om att slutföra de viktiga strukturreformer som inleddes inom ramen för programmet inom sex nyckelområden fullgörs inom de överenskomna tidsfristerna fram till mitten av 2022, dvs. när det gäller i) offentligfinansiella och finans-/strukturpolitiska åtgärder, ii) social välfärd, iii) finansiell stabilitet, iv) arbets- och produktmarknader, v) Hellenic Corporation of Assets and Participations (HCAP) och privatiseringar och vi) modernisering av den offentliga förvaltningen[3].

Detta är den tionde rapporten om förstärkt övervakning av Grekland. Den offentliggörs tillsammans med den fördjupade granskningen av makroekonomiska obalanser och de landsspecifika rekommendationer som bedömer Greklands stabilitetsprogram 2021 inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Rapporten bygger på resultaten av ett övervakningsuppdrag som genomfördes på distans den 20–21 april 2021 och en regelbunden dialog med myndigheterna. Övervakningsuppdraget genomfördes av Europeiska kommissionen i samverkan med Europeiska centralbanken[4]. Internationella valutafonden deltog inom ramen för sin övervakning efter programperiodens slut, medan Europeiska stabilitetsmekanismen deltog inom ramen för sitt system för tidig varning och i linje med samförståndsavtalet av den 27 april 2018 om arbetsförbindelser mellan Europeiska kommissionen och Europeiska stabilitetsmekanismen. I denna rapport bedöms Greklands

---

1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 472/2013 av den 21 maj 2013 om förstärkning av den ekonomiska övervakningen och övervakningen av de offentliga finanserna i medlemsstater i euroområdet som har, eller hotas av, allvarliga problem i fråga om sin finansiella stabilitet (EUT L 140, 27.5.2013, s. 1).

2 Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/998 av den 17 februari 2021 om förlängning av förstärkt övervakning för Grekland.

3 https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

4 ECB:s personal deltog i detta granskningsuppdrag i enlighet med ECB:s befogenheter och tillhandahöll således expertis om politik för den finansiella sektorn och makroekonomiskt kritiska frågor såsom samlade finanspolitiska mål, hållbarhet och finansieringsbehov. Granskningsuppdraget föregicks av ett tekniskt övervakningsuppdrag, som även det genomfördes på distans under perioden 6–14 april 2021.

fullgörande av åtaganden gentemot Eurogruppen vad gäller reformer som ska ha genomförts fram till slutet av 2020. Den innehåller även information om åtaganden som ska fullgöras fram till mitten av 2021. Rapporten utarbetades mot bakgrund av den information som fanns tillgänglig fram till brytdatumet den 27 maj 2021.

Denna rapport kan utgöra en grund för Eurogruppens beslut om frigörande av nästa omgång politiskt villkorade skuldåtgärder motsvarande 748 miljoner euro. Åtgärderna överenskoms inom Eurogruppen den 22 juni 2018 och innefattar överföring av inkomstekvivalenta belopp från centralbankernas innehav av grekiska statsobligationer inom SMP (värdepappersmarknadsprogrammet) och ANFA (överenskommelsen om finansiella nettotillgångar) samt befrielse från en ökad räntemarginal för vissa lån från Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten. Den fjärde delen av politiskt villkorade skuldåtgärder betalades ut efter Eurogruppens möte den 30 november 2020, bl.a. på grundval av den bedömning av Greklands fullgörande av åtaganden för slutet av 2020 som gjordes i den rapport om förstärkt övervakning som kommissionen antog den 18 november 2020[5] och mot bakgrund av de extraordinära omständigheter som råder på grund av covid-19-pandemin.

SAMLAD BEDÖMNING

Rapporten sammanställdes mot bakgrund av den pågående pandemin och smittskyddsåtgärderna, men även förväntningarna på ett gradvis återöppnande av ekonomin tack vare vaccinationskampanjen. Den grekiska ekonomin krympte med 8,2 % år 2020, något mindre än förväntat men fortfarande betydligt mer än EU som helhet, främst på grund av turistnäringens betydelse i ekonomin. Ökningen av nya covid-19-fall ledde till att myndigheterna fortsatt begränsade människors rörelser och behöll de smittskyddsåtgärder som infördes i slutet av 2020 och tidigare i år, samtidigt som de – nyligen – försiktigt har börjat att öppna turistnäringen för utländska turister på nytt. Regeringen lade fram ytterligare finanspolitiska åtgärder inför 2021 och 2022 i syfte att stödja den ekonomiska återhämtningen och privata investeringar. Den finanspolitiska inriktningen förväntas därför fortsatt vara stödjande och fortsätta att begränsa krisens effekter på arbetsmarknaden och den sociala situationen. Åtgärderna för att skydda sysselsättningen har framför allt fått stöd av EU genom det nya finansieringsinstrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure) och Europeiska socialfonden. Sysselsättningen väntas öka marginellt 2021 tack vare att nyanställningar gradvis kommer i gång igen i kombination med att ekonomin öppnas upp på nytt. Det förväntade genomförandet av de reformer och investeringar som anges i planen för återhämtning och resiliens har förutsättningar att ge ytterligare tillväxtstimulans och slagkraft åt insatserna för att modernisera ekonomin samt minska arbetslösheten, fattigdomen och den sociala utestängningen[6].

Myndigheterna gjorde goda framsteg med genomförandet av reformerna i en rad olika politikområden, däribland sådana som kommer att bidra till att hantera pandemins socioekonomiska konsekvenser och underlätta genomförandet av nya offentliga investeringar. Framför allt följande kan lyftas fram:

[5] https://ec.europa.eu/info/publications/enhanced-surveillance-report-greece-november-2020_en.

[6] Hänvisningar i denna rapport till faciliteten för återhämtning och resiliens utgör inte någon bedömning av Greklands plan för återhämtning och resiliens och kan inte på något sätt användas för att föregripa kommissionens bedömning av planen.

- **Insolvensreformen väntas, såsom överenskommits, träda i kraft den 1 juni**, efter det att ramen för återuppbyggnad av företag och företagskonkurser trätt i kraft den 1 mars. Insolvenslagen utgör en omfattande reform av insolvensramen, och ikraftträdandet är resultatet av mycket omfattande genomförandearbete med koppling till dess detaljerade specifikationer och den it-plattform som ska inrättas och vara sammankopplad med bankernas it-plattformar. Processen för att inrätta enheten för försäljning och återleasning väntas ta betydligt mer tid än vad som ursprungligen förväntades, men kommer inte att kräva ändringar av relevanta bestämmelser eller påverka genomförandet av övriga aspekter av ramen eller det nyligen antagna beslutet att häva inställandet av verkställighetsåtgärder. Programmet kan föra med sig en väsentlig finanspolitisk kostnad om det klassificeras som en del av offentlig sektor, och myndigheterna uppmanas därför eftertryckligen att genomföra det på ett sådant sätt som förebygger denna risk.

- **Myndigheterna förlängde Herculesprogrammet i syfte att främja en ytterligare minskning av nödlidande lån.** Programmet var den främsta drivkraften bakom en kraftig minskning av andelen nödlidande lån till 30,2 % i slutet av 2020 från över 40 % i slutet av 2019[7]. Förlängningen av programmet väntas göra det möjligt för grekiska banker att ytterligare minska deras nödlidande lån och stödja deras insatser för att nå en ensiffrig andel nödlidande lån 2022 i linje med deras nyligen reviderade strategier för att minska de nödlidande lånen som lämnades till tillsynsmyndigheten. Dessa ambitiösa planers framgångar beror på ett antal faktorer, exempelvis hur omfattande inflödena av nya nödlidande lån är liksom ekonomiska förhållanden och marknadsförhållanden.

- **En omfattande personalreform vid den oberoende myndigheten för offentliga intäkter väntas träda i kraft den 1 juni**. Reformen förväntas hjälpa den oberoende myndigheten att fullgöra det särskilda åtagandet att säkerställa lämplig personal framöver.

- **Myndigheterna slutförde reformen av systemet med subventioner för lokal kollektivtrafik**, ett särskilt åtagande, och det nationsomfattande införandet av den **tredje och sista delen av den garanterade minimiinkomsten**, likaså ett särskilt åtagande, som från och med den 1 juni kommer att göra det möjligt att tillhandahålla socialt stöd och skräddarsydda arbetsförmedlingstjänster till mottagare av garanterad minimiinkomst. Reformen av den garanterade minimiinkomsten har haft synliga effekter på fattigdomsminskningen, men andelen människor som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning är fortfarande en av de största i EU (30 % år 2019). Myndigheterna kommer i september att lagstifta om användning av **systemet för funktionsförmågebaserad bedömning av funktionsnedsättning** för att bedöma bidragsberättigande i det nya försöksprogrammet för personlig assistans till personer med funktionsnedsättning. Det innebär att det nya bedömningssystemet kommer att användas direkt för beslut om förmåner från och med första kvartalet

[7] Källa: Greklands centralbank, nödlidande lån som en andel av de totala bruttokundlånen på individuell nivå. Denna sifferuppgift skiljer sig från den som rapporterades i den fördjupade granskningen, eftersom den senare sifferuppgiften rapporterades av Europeiska centralbanken och motsvarar nödlidande lån som en andel av de totala bruttofordringarna på koncernnivå (dvs. inklusive kassabehållning vid centralbanker och andra avistainlåningar i nämnaren).

nästa år och att ytterligare test av systemet för bedömning av funktionsförmåga således inte krävs.

- **Myndigheterna antog en stor översyn av ramen för offentlig upphandling**, en ny begreppsram för **internkontroll i den offentliga förvaltningen**, och lagstiftning för att inrätta en **strategisk projektkatalog**. Lagstiftningen för att inrätta en **projektberedningsfond** för stora investeringsprojekt väntas bli antagen i början av juni. Det fullständiga genomförandet av dessa åtgärder kommer att behöva fortsätta i framtiden, men dessa steg är avgörande för att faciliteten för återhämtning och resiliens ska få en framgångsrik start. De reformer och investeringar som ingår i planen för återhämtning och resiliens kompletterar reformer som övervakas inom ramen för förstärkt övervakning, men omfattar en längre tidshorisont och utvecklar ytterligare, vid behov, reformer som har inletts inom ramen för förstärkt övervakning.

- **Myndigheterna nådde målet om 30 % för centraliserad upphandling när det gäller hälso- och sjukvårdsutgifter**, ett särskilt åtagande, och vidtog samtidigt åtgärder för att påskynda indrivningen av återkrav och återuppta arbetet med reformen av primärvården.

- **Kapaciteten hos det högsta rådet för rekrytering av civilanställda har stärkts** och stora framsteg har gjorts mot ett integrerat personalförvaltningssystem för den offentliga förvaltningen. Arbetet med att begränsa rekryteringen av tillfällig personal pågår och kommer att slutföras först 2022, men myndigheterna har åtagit sig att införa den minskning man har enats om när det gäller tillfälliga tjänster i oktober 2021.

Reformarbetet gick även framåt på andra viktiga områden. Myndigheterna gör goda framsteg med att utforma den första nivån av **klassificeringen av offentliga räkenskaper**, som ska vara färdig i oktober 2021, och har utarbetat en färdplan för att införa den andra nivån senast i april 2022. Den funktionella klassificeringen är en central del av budget- och politikutformningen. Viktiga steg, däribland ny primär- och sekundärrätt, togs för att **förenkla** kraven rörande **investeringstillstånd** och reformera **ramverket för inspektion**. Trots att reformerna täcker en bred rad olika sektorer uteslöts områden med koppling till verksamhetstillstånd inom utbildningsverksamheter från det nuvarande paketet. Myndigheterna kommer dock att behandla dessa före september 2021. Anbudsförfarandet för utbyggnad av it-systemet för tillstånd och inspektioner drabbades av svårigheter men återupptogs till sist, och det slutliga beslutet om kontraktstilldelning har nyligen offentliggjorts. Reformen av f**astighetsregistret** fortskrider i enlighet med den reviderade färdplanen. Goda framsteg har uppnåtts när det gäller slutförandet av fastighetstaxeringar, inrättandet av fastighetsregisterkontor och utarbetandet av **skogskartor**. Ratificeringen av 95 % av alla kartor kommer att slutföras under första kvartalet 2022 eftersom tidsfristen för att lämna in överklaganden har förlängts på grund av pandemin och för att hantera administrativa och rättsliga hinder. **Hellenic Corporation of Assets and Participations** förbereder en uppdatering av den strategiska planen till följd av utfärdandet av myndigheternas uppdaterade ministeriella riktlinjer. De innefattar ett nytt fokus på marknadsbaserad kapitalförvaltning och välkomna steg tas för att stärka Hellenic Corporation of Assets and Participations roll som aktiv aktieägare. Stora framsteg har gjorts med flera av de pågående **privatiseringarna**, däribland Hellinikon, ett antal regionala hamnar, fastigheter och det underjordiska naturgaslagret i södra Kavala. De framsteg som gjorts med de kvarstående åtgärderna rörande Egnatia-koncessionen har varit begränsade och arbetet har försenats. Sist men inte minst antog myndigheterna relevanta åtgärder för att ta itu med de

återstående **rekommendationerna från Gruppen av stater mot korruption** och fastställde en tidsplan för att fullgöra det särskilda åtagandet och samtidigt slutföra de sedan länge efterfrågade förbättringarna av genomförandet av förfarandet för tillgångsredovisning.

Myndigheterna vidtar åtgärder för att få bukt med de förseningar som pandemin har orsakat. För det första, och i strid med den ursprungliga planen, ökade **stocken av eftersläpande skulder** med 96 miljoner euro mellan december 2020 och februari 2021, till stor del på grund av likviditetsbrist inom vissa enheter. Myndigheterna vidtog åtgärder för att råda bot på situationen och tillhandahöll en uppdaterad indrivningsplan, som bekräftar de mål man tidigare har enats om, och tog samtidigt hänsyn till en ny omfattande analys av faktorer som ligger bortom regeringens direkta kontroll. Analysen, som man enades om med EU-institutionerna, väntas stödja målens trovärdighet och möjligheten att nå dem. Parallellt med detta gör myndigheterna framsteg med genomförandet av strukturåtgärder för att ta itu med rekommendationerna från den grekiska revisionsmyndigheten, främst med fokus på it-förbättringar, inrättandet av ändamålsenliga interna kontrollsystem, personal och förbättringar av betalningsförfaranden. Majoriteten av dem kommer att behandlas senast i mitten av 2021. För det andra slutförde myndigheterna framgångsrikt omvärderingen av **Enfia-fastighets-skatten** och enades om att flytta fram skattedeklarationerna för augusti 2022 till första kvartalet 2022, eftersom det inte längre är möjligt att genomföra reformen 2021. För det tredje återupptogs förfarandet för att uppdatera den **lagstadgade minimilönen**, och det väntas vara slutfört i slutet av juli. Vidare har den länge emotsedda **reformen av arbetslag-stiftningen** lämnats vidare till ett offentligt samråd och ska enligt planen lämnas till parlamentet under den första veckan i juni. Lagen kommer att föra med sig en betydande modernisering av arbetsrätten och bana väg för att kodifiera den, vilket är ett särskilt åtagande. Slutligen gjordes några välkomna framsteg med **reformerna av rättsväsendet** i och med antagandet av lagen om domstolspersonal och sekundärrätten angående ”JustStat”-enheten. Samtidigt kommer arbetet med andra viktiga lagar och inrättandet av särskilda kammare att fortsätta. Digitaliseringen av rättsväsendet håller god fart, men det mycket försenade införandet av obligatorisk e-inlämning pågår enbart inom förvaltningsdomstolarna på grund av att införandet vid tvistemålsdomstolar och brottmålsdomstolar är kopplat till utvecklingen av den andra etappen när det gäller ärendehanteringssystemet. Anbuds-förfarandet för detta kommer att inledas på nytt – med bredare omfattning – i juli 2021. EU:s institutioner uppmanade myndigheterna att stödja e-inlämning vid tvistemålsdomstolar och brottmålsdomstolar på frivillig grund.

Trots de betydande framstegen med insolvenslagstiftningen fortsatte de pandemi-relaterade avbrotten inom domstolsförfarandena att försvåra genomförandet av andra reformer inom finanssektorn under första kvartalet 2021, men framsteg sker gradvis igen. Det är i synnerhet fallet när det gäller handläggningen av eftersläpande tidigare ärenden som rör insolventa hushåll. En specifik färdplan håller på att genomföras för att behandlingen ska påskyndas, men den fullständiga handläggningen kommer nu sannolikt att fördröjas till efter målet, dvs. slutet av 2021. Det övergripande inställandet av verkställighetförfaranden, inklusive auktioner, som har varit i kraft sedan november 2020 och bedömdes ha en potentiellt negativ inverkan på minskningen av nödlidande lån, hävdes i början av april 2021, vilket gjorde det möjligt att gradvis återuppta samtliga verkställighetsåtgärder. De flesta av auktionerna kommer att flyttas till efter sommaren, vilket kommer att begränsa det totala antalet auktioner som genomförs 2021 till nivåer som är lägre än före pandemin. Myndigheterna förbereder även ytterligare åtgärder för att underlätta efterlevnad av de bestämmelser som antogs i december 2020 i syfte att förbättra genomförandet av auktioner. De bekräftade att den reviderade civilprocesslagen, vilken bland annat fullbordar

auktionsreformen, kommer att antas i juli 2021 och träda i kraft före nästa arbetsår efter sommaren. Pandemin har fortsatt förhindrat framsteg med handläggningen av statliga garantier som tagits i anspråk, men de åtgärder som redan har införts väntas göra det möjligt att påskynda detta under årets andra kvartal.

På det stora hela dras i denna rapport slutsatsen att Grekland har vidtagit nödvändiga åtgärder för att fullgöra de särskilda åtagandena inom tidsfristen, trots de utmanande förhållanden som pandemin har orsakat. Myndigheterna genomförde ett antal grundläggande reformer, bland annat på områden som kommer att vara centrala för att hantera de långvariga efterdyningarna av den nuvarande ekonomiska krisen och stärka den offentliga förvaltningens kapacitet att framgångsrikt genomföra planen för återhämtning och resiliens. EU:s institutioner välkomnar det nära och konstruktiva samarbetet på samtliga områden och uppmanar myndigheterna att fortsätta på den inslagna vägen och, när så krävs, intensifiera insatserna för att få bukt med de förseningar som delvis har orsakats av pandemin, i synnerhet när det gäller reformer av finanssektorn.

MAKROEKONOMISK UTVECKLING

Coronaviruspandemins konsekvenser satte ut riktningen för Greklands ekonomi 2020. Greklands bruttonationalprodukt minskade med 8,2 % på årsbasis 2020, vilket visar på smittskyddsåtgärdernas konsekvenser för den ekonomiska verksamheten – särskilt turistnäringen. Trots skärpningen av restriktionerna, i syfte att begränsa pandemins spridning under årets sista kvartal, uppvisade den grekiska ekonomin en kraftig tillväxt på 2,7 % på kvartalsbasis, vilket återspeglar de ökande statliga utgifterna och en stark uppåtgående trend när det gäller nettoexporter. Konsumentpriserna minskade, främst på grund av energiprisernas kraftiga deflationstryck och trögheten i ekonomin.

De sysselsättningsfrämjande åtgärderna lyckades skydda arbetsmarknaden genom att hålla arbetslöshetsnivån på 16,3 % 2020, trots de omfattande ekonomiska störningar som pandemin fört med sig. Samtidigt minskade sysselsättningen jämfört med året innan på grund av färre nyanställningar, främst inom turistnäringen. Det huvudsakliga program som skyddar arbetsmarknaden infördes redan tidigt 2020 och stöder arbetstagare vilkas anställningsavtal tillfälligt har avbrutits och skyddar samtidigt deras tjänster. I mars 2021 nådde antalet anställda med tillfälligt avbrutna anställningsavtal 547 000 (vid 128 400 företag), vilket är mer än tre gånger så många som i oktober 2020 när den andra pandemivågen drabbade Grekland. Programmet för sysselsättningssubventioner, som inleddes i oktober 2020, har hittills gett sysselsättning till nästan 30 000 personer. Av dessa var 4 600 tidigare långtidsarbetslösa. Systemet för korttidsarbete (”Synergasia”), som stöds av finansieringsinstrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure) fortsatte att tillhandahålla stöd till omkring 17 000 anställda vid 1 600 företag i februari 2021.

Återhämtningstaken på kort sikt kommer sannolikt att vara något långsammare än vad som tidigare förutsetts på grund av att smittskyddsåtgärderna har förlängts, men det förväntade genomförandet av planen för återhämtning och resiliens kommer sannolikt att främja tillväxten framöver. De skärpta smittskyddsåtgärderna väntas hämma återhämtningstakten under första kvartalet 2021. De stadiga framstegen när det gäller vaccinationer och den stegvisa återöppningen av turistnäringen kommer dock sannolikt att påskynda den ekonomiska verksamheten under andra halvan av året. Enligt kommissionens vårprognos 2021 väntas Greklands BNP i fasta priser öka med 4,1 % under 2021 och 6,0 % under 2022, främst tack vare investeringar från och med andra halvåret 2021 och därefter.

Nettoexporterna väntas även föra med sig ett positivt bidrag, med stöd av det stegvisa återöppnandet av turistnäringen. Den privata konsumtionen kommer sannolikt att stödjas av genomförandet av en del av förra årets inköp som har försenats. Den förväntade ökningen av hushållens konsumtion, och tillhörande återhämtning i de mer arbetsintensiva tjänstesektorerna, borde även främja återgång till reguljär sysselsättning för arbetstagare som för närvarande omfattas av program för sysselsättningsstöd. Det kommer att göra det möjligt att gradvis upphäva stödåtgärderna. Inflationen beräknas fortsatt vara något negativ 2021 på grund av negativ prispress från tjänstesektorn och svag efterfrågan på industriprodukter. När det gäller år 2022 förväntas priserna långsamt återhämta sig i takt med att den ekonomiska verksamheten återgår till nivåerna före pandemin och turistnäringen gradvis återhämtar sig.

Kommissionens vårprognos 2021 tar hänsyn till reformer och investeringar som ingår i planen för återhämtning och resiliens. Planen innefattar ett antal mogna investeringsprojekt, i synnerhet på områdena grön omställning, digital omställning, hållbar tillväxt för alla liksom andra tillväxtfrämjande utgifter, och förväntas börja genomföras snabbt under andra halvan av 2021. Dessa investeringar kommer sannolikt, genom att främja den gröna och digitala omställningen i Grekland, ge stark drivkraft åt återhämtningen och öka tillväxten med omkring 1,3 % procentenheter i genomsnitt 2021 och 2022. Utöver förbättrad konkurrenskraft och produktivitet syftar planen till att främja sysselsättning och inkluderande återhämtning.

Utsikterna omgärdas fortfarande av stor osäkerhet. Trots den pågående vaccinationskampanjen är pandemins utveckling på både inhemsk och internationell nivå fortfarande mycket osäker. Det för med sig konsekvenser för turism och turismrelaterade sektorer såsom hotell- och restaurangbranschen och tillhandahållande av livsmedel och tjänster, vilket utgör en relativt stor andel av den grekiska ekonomin. Det är likaså osäkert hur snabbt företagssektorn och banksektorn kommer att återhämta sig efter det att stödåtgärderna har fasats ut, vilket skulle kunna skapa press på företagens likviditet och möjligtvis solvens. ”Stupeffekterna” väntas bli begränsade tack vare ett nytt bidragssystem till stöd för företagslån. Hinder för att få tillgång till finansiering kvarstår, i synnerhet för små och medelstora företag, men förväntas lätta med hjälp av åtgärder som anges i planen för återhämtning och resiliens. Utvecklingen på arbetsmarknaden på kort sikt kommer i oerhört hög grad att bero på utfasningen av åtgärderna till stöd för arbetsmarknaden, och detta måste hanteras försiktigt. Yttre geopolitiska faktorer och en potentiellt återkommande migrationskris efter det att pandemin har avtagit utgör fortfarande en källa till osäkerhet. Det är dock positivt att de besparingar som har ackumulerats under pandemin skulle kunna främja utgifterna framöver. När det gäller inflationen för osäkerheten kring de ekonomiska utsikterna med sig nedgångsrisker för den beräknade inflationsbanan.

Tabell 1: **Sammanfattning av huvudsakliga makroekonomiska variabler (%)**

	2020	2021	2022
BNP i fasta priser	-8,2	4,1	6,0
Sysselsättningstillväxt	-1,3	0,4	0,7
Arbetslöshetstal	16,3	16,3	16,1
Harmoniserat index för konsumentprishöjning	-1,3	-0,2	0,6

Källa: Europeiska kommissionen

OFFENTLIGFINANSIELL UTVECKLING

Greklands primära underskott som bevakas inom ramen för förstärkt övervakning uppgick till 7,5 % av BNP 2020. Försämringen jämfört med kommissionens höstprognos 2020 förklaras av de ytterligare åtgärder som regeringen vidtog för att hantera den andra pandemivågen under de sista månaderna 2020. Vidare har flera statistiska frågor klargjorts av Eurostat, vilket bidrog till ett lägre saldo i de offentliga finanserna. Beslutet att flytta hela den förväntade kostnaden för att handlägga eftersläpande statliga garantier till 2020 är den mest betydande statistiska revideringen. Revideringen innebar att 1,2 % av BNP lades till 2020 års underskott, men den hade ingen inverkan på den offentliga skuldnivån. Ett annat viktigt beslut som fattades av statistikmyndigheterna berörde den finanspolitiska bokföringen av claw back-mekanismen. På grund av den ständigt ackumulerande stocken av ej uppburen claw back beslutade statistikmyndigheterna att överge tidigare bokföringspraxis, enligt vilken periodiserade utgifter definierades av claw back-trösklar, och bokföra all claw back och alla återbetalningar när de faktiskt skulle uppbäras eller räknas av. När det gäller 2020 väntas denna ändring ha minskat saldot med 0,3 % av BNP, samtidigt som de tidigare saldona i de offentliga finanserna 2012–2019 har minskat med 0,2 % av BNP i genomsnitt – utan någon inverkan på den offentliga skuldnivån.

Finanspolitiken kommer 2021 fortsatt att vara ackommoderande, och de flesta av de finanspolitiska åtgärder som antogs för att minska krisens sociala och ekonomiska kostnader förväntas fasas ut 2022. Myndigheterna har behållit stödet för att hantera pandemin under 2021 genom att förlänga tidigare åtgärder med anledning av den tredje smittvågen. Det inbegriper en ytterligare ökning av finansieringsramen för ”förskott med återbetalningsskyldighet” (ett offentligt stöd till företag som drabbats av pandemin som ges i form av lån med en villkorad subventionskomponent), utökat offentligfinansiellt stöd till anställda vilkas anställningsavtal tillfälligt har avbrutits, utökade hälso- och sjukvårdsutgifter och förlängda skatteuppskov. Utifrån det nuvarande antagandet att nedstängningen gradvis kommer att mjukas upp är förväntningen att de flesta åtgärder riktade till de företag och hushåll som har blivit direkt drabbade av pandemin kommer att upphävas från och med 2022.

Ytterligare åtgärder planeras för att fortsätta att stödja återhämtningen 2022, däribland en i högsta grad nödvändig lättnad när det gäller skattebördan för företag. De reducerade socialförsäkringsavgifterna och minskningen av den sociala solidaritetsskatten inom privat sektor kommer fortsatt att gälla även 2022. Myndigheterna beslutade även att minska nivån på förskottsbetalningen av företagsskatten från 100 % till 70 % 2021 och att behålla den på 80 % från och med 2022 och därefter. Denna åtgärd syftar till att skydda likviditet och privata investeringar inom företag som annars skulle ställas inför en effektiv skattesats på nästan 50 % [8] när de blir lönsamma, vilket skulle utgöra en stor risk för privata investeringar. Vidare kommer företagsskatten att minskas med två procentenheter till 22 % från och med beskattningsåret 2021 och därefter. Denna åtgärd har en mindre negativ och permanent inverkan på de offentliga finanserna på omkring 0,1 % av BNP, men det är ett steg i rätt riktning för att hantera den tunga skattebörda för företag som sedan länge har utgjort ett problem[9]. Denna åtgärds inverkan kommer att kompenseras av en permanent ökning av

[8] I Grekland betalar företag förskott på företagsskatten på grundval av deras vinster tidigare år. En korrigering görs följande år, när man har fått kännedom om vinsterna. Det innebär att ett företag som går med vinst år T-1 för första gången kommer att vara skyldigt att år T betala ett förskott på 24 % av den skatt som ska betalas år T och en företagsskatt på 24 % på den vinst som gjordes år T-1 genom korrigeringsmekanismen, eftersom inga förskott har betalats under tidigare år. Detta uppgår sammanlagt till en effektiv skattesats på 48 % år T.

[9] Se den andra rapporten om förstärkt övervakning (februari 2019) för en analys av skattebördan.

intäkterna på kontot för förnybara energikällor från och med 2021, framför allt tack vare utsläppsrätter för växthusgaser och införandet av en grön avgift för dieselförbrukning.

Enligt kommissionens vårprognos 2021 väntas det primära underskottet som bevakas inom ramen för förstärkt övervakning nå 7,3 % av BNP 2021 och 0,5 % av BNP 2022, vilket i hög grad överensstämmer med myndigheternas prognos ([10]). Denna prognos tar hänsyn till att de offentligfinansiella stödåtgärderna gradvis kommer att löpa ut och den förväntade ekonomiska återhämtningen. Den inbegriper även kostnaden för ”förskott med återbetalningsskyldighet” (ett offentligt stöd till företag som drabbats av pandemin som ges i form av lån med en villkorad subventionskomponent). Bestämmelser om de garantier som ges i samband med pandemin har bokförts 2020. Däremot kan de garantier som ges i samband med Herculesprogrammet påverka den offentligfinansiella ställningen först i framtiden, om och när de tas i anspråk. Kommissionens vårprognos tar hänsyn till det storskaliga finansiella stödet från de tillväxtfrämjande reformer och investeringar som ingår i Greklands plan för återhämtning och resiliens, vilka förväntas ge väsentligt stöd till ekonomin och främja potentiell tillväxt. Det kommer i sin tur att göra det enklare att uppnå en sund offentligfinansiell ställning. Enligt myndigheternas stabilitetsprogram 2021 väntas det primära underskottet nå 7,2 % av BNP 2021 och 0,3 % av BNP 2022.

[10] Den allmänna undantagsklausulen aktiverades i ett avtal mellan Europeiska kommissionen och Europeiska rådet i mars 2020 och kommer fortsatt att vara aktiv 2021, såsom anges i den årliga strategin för hållbar tillväxt 2021. Den allmänna undantagsklausulen innebär att tillfälliga avvikelser från budgetkraven, däribland de offentligfinansiella mål som är föremål för den förstärkta övervakningen, är tillåtna förutsatt att det inte äventyrar den finanspolitiska hållbarheten på medellång sikt. I mars 2021 antog kommissionen ett meddelande där det föreslås att medlemsstater med höga skuldnivåer, såsom Grekland, bör bedriva en försiktig finanspolitik 2022 men samtidigt skydda nationellt finansierade investeringar och använda bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens för att finansiera ytterligare investeringsprojekt av hög kvalitet och strukturreformer. Den 2 juni gjorde kommissionen, på grundval av sin vårprognos 2021, bedömningen att villkoren för att fortsätta att tillämpa den allmänna undantagsklausulen 2022 och att avaktivera den från och med 2023 är uppfyllda. Även efter det att den allmänna undantagsklausulen har avaktiverats kommer hänsyn att tas till landsspecifika förhållanden. Se meddelandet från kommissionen om samordning av den ekonomiska politiken 2021 – övervinna covid-19, stödja återhämtningen och modernisera vår ekonomi, Bryssel, 2.6.2021, COM(2021) 500 final.

Tabell 2: **Den offentligfinansiella prognosens viktigaste drivkrafter**

	2020 Act.	2021 Proj.	2022 Proj.
Total revenues, bn EUR	**82,9**	**84,6**	**90,0**
% of GDP	**50,0**	**49,2**	**48,9**
	level	*y-o-y change (bn EUR)*	
Total revenues, bn EUR	**82,9**	**1,7**	**5,5**
Macro		1,0	3,0
Revenue measures		-2,1	1,2
Non-tax revenues and claims on EU funds		0,5	0,9
Other adjustments		2,2	0,4
Total primary expenditures, bn EUR	**95,3**	**97,1**	**90,9**
% of GDP	**57,5**	**56,5**	**49,4**
	level	*y-o-y change (bn EUR)*	
Totala primära utgifter, miljarder euro	**95,3**	**1,8**	**-6,2**
Ersättning för anställda	22,3	0,4	0,2
Sociala transfereringar	39,5	0,9	-0,3
Investeringar	5,2	3,8	2,0
Insatsförbrukning	8,7	1,3	-0,5
Övriga utgifter och reserv	19,8	-4,6	-7,5
Primärsaldo i termer av förstärkt övervakning, miljarder euro	**-12,4**	**-12,6**	**-0,9**
% av BNP	**-7,5**	**-7,3**	**-0,5**

Källa: Europeiska kommissionen

Myndigheterna antog sekundärrätt som anger kriterierna för återinträde i systemet för skatteuppgörelser för skatteskulder som pausades före pandemin. Denna lagstiftning är en del av de arrangemang som man enades om i samband med den åttonde rapporten om förstärkt övervakning och möjliggör en ”andra chans” för de som hade hoppat av tidigare system för uppgörelser efter revideringen av regelverket i november 2019. Den inför förmögenhet, inkomstbortfall och strikta efterlevnadskriterier, vilket är ett välkommet nytt inslag i regelverket.

Riskerna för de offentliga finanserna är fortfarande betydande. De styrs fortfarande till större delen av den osäkerhet som omgärdar pandemins utveckling och ytterligare offentligfinansiellt stöd som kan bli nödvändigt för att begränsa hälsokrisens sociala och ekonomiska kostnader. Ytterligare risker är kopplade till den faktiska kostnaden för de statliga garantier och återbetalningsbara förskott som förlängdes under pandemin. Det planerade systemet för försäljning och återleasning för fastigheter som ägs av sårbara gäldenärer kan föra med sig betydande finanspolitiska kostnader om det klassificeras som en del av offentlig sektor[11]. Riskerna med koppling till de rättstvister som involverar det statliga fastighetsbolaget ETAD och de pågående rättsliga utmaningarna i samband med tidigare reformer, vilka beskrivs i tidigare rapporter, är fortfarande betydande. Återkommande migrationsflöden skulle försämra saldot i de offentliga finanserna framöver. I prognosen görs slutligen antagandet att budgettaken kommer att utnyttjas till fullo, men om det inte

[11] Beroende på graden av ekonomisk frihet och äganderätt som en sådan organisation bedriver verksamhet inom kan den betraktas som en del av offentlig sektor eller inte. Om en överväldigande majoritet av verksamhetsvillkoren fastställs av staten på ett sätt som begränsar organisationens bestämmanderätt över viktiga faktorer kan den klassificeras som en del av offentlig sektor. I detta fall skulle de inköp som organisationen gör betraktas som statliga utgifter.

förverkligas skulle utfallet för de offentliga finanserna förbättras på bekostnad av en minskning av de offentliga utgifternas bidrag till tillväxten.

STATENS UPPLÅNING

Avkastningsskillnaderna mellan statsobligationer har varit stabila sedan februari 2021 och uppgått till omkring 60 räntepunkter under den femåriga perioden. Det gynnsamma finansieringsläget stöds fortsatt av Europeiska centralbankens ackommoderande penningpolitik, bland annat bankens stödköpsprogram föranlett av pandemin (PEPP). Grekland var fortsatt närvarande på obligationsmarknaderna och fortsatte att genomföra finansieringsplanen. I mars anskaffades 2,5 miljarder euro genom emitteringen av en 30-årig statsobligation med avkastning på strax under 2 %. Auktionen övertecknades mer än tio gånger om, och det var den första 30-åriga grekiska statsobligationen som emitterades sedan 2007. I mars genomförde Grekland även en tidig återbetalning av en del av lånen från Internationella valutafonden, vilket är välkommet eftersom det bidrar till att minska valutarisken och sänder rätt signal till marknaderna. Det återstående beloppet för de lån som är utestående hos Internationella valutafonden uppgår till 1,8 miljarder euro. De offentliga kassareserverna uppgick till omkring 28 miljarder euro i slutet av mars 2021, vilket skulle vara tillräckligt för att täcka den offentliga förvaltningens finansieringsbehov under mer än ett år enligt nuvarande finanspolitiska prognoser. I april 2021 uppgraderade Standard & Poor's Greklands kreditbetyg på statspapper med en grad från BB- till BB och fastslog samtidigt positiva utsikter. I och med denna uppdatering befinner sig Greklands kreditbetyg på statspapper enbart två grader under kreditvärdighet vid två värderingsinstitut.

SKULDHÅLLBARHETSANALYS

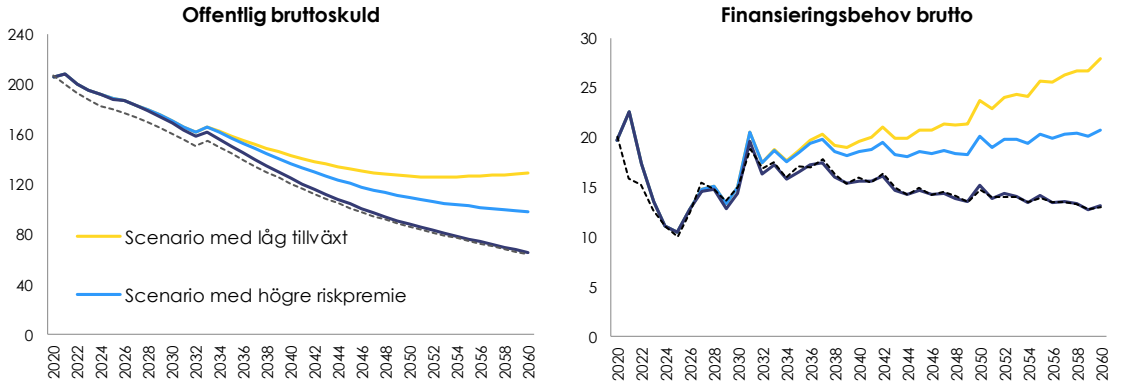
En uppdatering av skuldhållbarhetsanalysen har genomförts med anledning av de uppdaterade makroekonomiska och finanspolitiska utsikterna i kommissionens vårprognos 2021. Metoden offentliggjordes i den åttonde rapporten om förstärkt övervakning. Ramen uppvisar stora likheter med ramen för kommissionens Debt Sustainability Monitor och tar hänsyn till ytterligare alternativa scenarier. De ränteterminer som användes för ränteantaganden är från slutet av mars 2021.

Den utdragna pandemin ökade riskerna för finanspolitisk hållbarhet, vilka delvis kompenseras av den förväntade ekonomiska återhämtningen. Analysresultaten visar att skuldkvoten i förhållande till BNP, i referensscenariot, fortsatt har en nedåtgående trend från och med 2021 och därefter. Skulden väntas nå 169 % i slutet av årtiondet och minska till under 100 % av BNP senast 2047 i referensscenariot.

Bedömningen tar hänsyn till faciliteten för återhämtning och resiliens förväntade positiva inverkan på tillväxten de kommande sex åren. Den grundas på informationen i planen för återhämtning och resiliens och återspeglas i de antaganden som används i kommissionens vårprognos, men påverkar inte den formella bedömning av planen för återhämtning och resiliens som genomförs av kommissionen. De åtgärder som anges inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens förväntas ha en multiplikatoreffekt på 0,8 på BNP i fasta priser i genomsnitt mellan 2021 och 2026. Detta har en långsiktig inverkan på BNP-nivåer, men skuldhållbarhetsanalysen tar inte hänsyn till faciliteten för återhämtning och resiliens potentiella långsiktiga inverkan på potentiell BNP-tillväxt efter 2026. När det gäller finansiering förväntas 13 % av den totala finansieringsramen betalas ut 2021 i form av förfinansiering. När det gäller lån grundas beräkningarna på regeringens plan att vidareutlåna hela beloppet till den privata sektorn, i form av medfinansiering, med löptider som matchar

löptiderna för lånen från faciliteten för återhämtning och resiliens. Det leder till en ökning av bruttofinansieringsbehoven på kort sikt, men har ingen inverkan på de nominella skuldnivåerna på lång sikt eftersom den privata sektorns återbetalning av lån till regeringen antas ge nödvändig finansiering för att återbetala regeringens lån till EU. De nuvarande simuleringarna tar inte hänsyn till de möjliga konsekvenser som facilitetens lånedel kan föra med sig för den finanspolitiska ställningen (utöver andrahandseffekter).

Diagram 1: **Skuldhållbarhetsanalysens resultat**

Källa: Kommissionens avdelningar.

Tabell 3: **Huvudsakliga antaganden och resultat**

		2021	2022	2023	2024	2030	2040	2050	2060	average 2021-2029	average 2030-2060
Antaganden	Primärsaldo (% av BNP)	-7,3	-0,5	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	0,8	2,2
	Real BNP-tillväxt	4,1	6,0	2,4	1,7	0,7	1,7	1,6	1,5	2,0	1,5
	Nominell BNP-tillväxt	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Refinansieringssats (10-årig löptid)	0,8	1,0	1,1	1,3	2,3	3,1	4,0	4,0	1,5	3,4
Resultat	Finansieringsbehov brutto (% av BNP)	22,6	17,4	13,5	11,1	14,3	15,6	15,2	13,2		
	Offentlig bruttoskuld (% av BNP)	208,1	200,1	194,9	191,6	168,8	124,8	88,3	65,4		

Källa: Kommissionens avdelningar.

Bruttofinansieringsbehoven är fortsatt på en hög nivå på kort sikt, främst på grund av det höga primära underskottet. Genomförandet av den lånefacilitet som läggs fram i planen för återhämtning och resiliens förväntas bidra till högre bruttofinansieringsbehov 2021–2022, men detta ytterligare finansieringsbehov täcks av den förmodade utbetalningen av lånet via faciliteten för återhämtning och resiliens. Under de efterföljande åren förväntas finansieringsbehoven vara måttliga och ligga under 15 % av BNP fram till 2030. Efter en period med höga bruttofinansieringsbehov under 2030-talet, med koppling till att lån som beviljats inom ramen för Europeiska stabilitetsmekanismens program börjar betalas tillbaka och att perioden med uppskjuten ränta för lånen via Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten löper ut, förväntas bruttofinansieringsbehoven fortsätta att minska och nå 13 % av BNP senast 2060.

Tabell 4: **Huvudsakliga antaganden i scenarierna**

		2021	2022	2023	2024	2030	2040	2050	2060	genomsnitt 2021-2029	genomsnitt 2030-2060
Nominell BNP-tillväxt (%)	Referensscenario	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Scenario med högre riskpremie	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Scenario med låg tillväxt	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,0	3,0	3,0	2,9	3,0
Refinansierings-sats (%)	Referensscenario	0,8	1,0	1,1	1,3	2,3	3,1	4,0	4,0	1,5	3,4
	Scenario med högre riskpremie	0,8	1,0	1,1	1,3	4,0	4,7	5,9	6,0	2,3	5,2
	Scenario med låg tillväxt	0,8	1,0	1,1	1,3	4,0	4,7	5,9	6,0	2,3	5,2

Källa: Kommissionens avdelningar.

De alternativa scenarierna visar på något högre hållbarhetsrisker. De två alternativa scenarier som utarbetades i den åttonde rapporten om förstärkt övervakning har likaså uppdaterats. Enligt scenariot med högre riskpremie ligger skuldutvecklingen på en generellt högre nivå, men minskar fortsatt under den period som bedöms. Bruttofinansieringsbehoven är högre på lång sikt och överskrider marginellt 20 % av BNP under prognosens sista år. Enligt scenariot med låg tillväxt ligger skuldnivåerna fortsatt på en hög nivå på lång sikt samtidigt som bruttofinansieringsbehoven ökar bortom scenariots tidshorisont och permanent överstiger 20 % av BNP från och med mitten av 2040-talet.

Statsskuldens sammansättning och löptidsprofil mildrar skuldsårbarheterna, samtidigt som ytterligare risker skulle kunna uppkomma på grund av eventualförpliktelser. En stor andel av skulden finansieras på låga nivåer med långa löptider, vilket, i kombination med den grekiska offentliga förvaltningens stora kassareserver, på ett effektivt sätt dämpar effekten av kortsiktiga fluktuationer inom finansieringskostnaderna. Den skuldhållbarhetsanalys som läggs fram i denna rapport tar inte hänsyn till den långsiktiga inverkan som reformerna och investeringarna i planen för återhämtning och resiliens för med sig, men de kan ytterligare begränsa hållbarhetsriskerna. Däremot finns det risker som uppstår på grund av den osäkerhet som är kopplad till eventualförpliktelser gentemot den privata sektorn, däribland de statliga garantier som har beviljats företag och egenföretagare under pandemin eller inom ramen för Herculesprogrammet. Slutligen skulle en omvandling på medellång sikt av den nuvarande miljön med låga räntor även öka hållbarhetsriskerna, om den blir verklighet.

UTVECKLING INOM DEN FINANSIELLA SEKTORN

Bankernas lönsamhet 2020 gynnades av ovanligt stora handelsvinster och låga finansieringskostnader. Samtidigt har vissa banker tidigarelagt avsättningen med koppling till pandemins inverkan och kommande värdepapperiseringar. Bankerna bokförde positiva handelsvinster i deras portföljer med statsobligationer och lägre finansieringskostnader tack vare Eurosystemets omfattande likviditet och de krympande kostnaderna för inlåning från allmänheten. Samtidigt ökade nerskrivningarna i syfte att tillgodose högre avsättningsbehov på grund av pandemin och påskynda de planerade värdepapperiseringstransaktionerna av nödlidande lån 2021. Dessutom var en systemviktig bank tvungen att redovisa för de ådragna förlusterna inom en värdepapperiseringstransaktion som genomfördes i slutet av 2020. En positiv aspekt är att bankerna har hållit nere driftskostnaderna tack vare genomförandet av program för frivilliga personalavgångar. Generellt sett gick banksystemet som helhet med förlust efter skatt 2020, men det undvek samtidigt att utlösa uppskjutna skattekrediter efter tidigare bolagsomvandlingar (”hive-downs”). Miljön med låga räntor och osäkerheten kring de ekonomiska utsikterna inverkar negativt på utsikterna för 2021. Låga räntor bör fortsätta att stödja den ekonomiska verksamheten, men kommer även att föra med sig ytterligare press på räntemarginaler (netto), särskilt efter den förväntade rensningen av balansräkningarna. Det skulle kunna kompenseras genom ny låneverksamhet, höjda avgifter från digitala tjänster, förmögenhetsförvaltning, bankförsäkringsverksamhet och initiativ för att minska kostnaderna. Nedskrivningar skulle kunna normaliseras tack vare starkare balansräkningar, beroende på hur framgångsrika insatserna för att minska de nödlidande lånen är.

Kapitalsituationen för banksystemet som helhet är överlag adekvat, men är fortfarande drabbad av låg lönsamhet och dålig tillgångskvalitet samtidigt som kopplingen mellan kreditinstitut och deras statsobligationer har blivit starkare. Bankernas genomsnittliga kärnprimärkapitalrelation och totala kapitalrelation uppgick, på gruppbasis, till 14,6 % respektive 16,3 % av de riskvägda tillgångarna i slutet av september 2020. Bankerna vidtar en

rad kapitalstärkande åtgärder för att täcka kostnaderna för kommande värdepapperiseringar av nödlidande lån och den stegvisa utfasningen av tillfälliga tillsynsbestämmelser, men de låga lönsamhetsnivåerna kan föra med sig utmaningar för bankernas kapitalposition framöver. Vidare kan detta leda till en ökning av den redan stora andelen uppskjutna skattekrediter i bankernas kapital (59 % av kärnprimärkapitalrelationen i slutet av 2020). Den stora andelen uppskjutna skattekrediter, bankernas ökande innehav av inhemska statsobligationer, de aktiekapital som innehas av staten i sektorn och de statliga garantierna inom ramen för Herculesprogrammet tyder på en starkare koppling mellan kreditinstitut och deras statsobligationer som kommer att behöva övervakas noggrant framöver. En positiv aspekt är dock att den första aktiekapitalsökningen hos en systemviktig bank sedan 2015 genomfördes med framgång i april 2021, vilket förde med sig 1,38 miljarder euro. På medellång sikt, i linje med EU:s bankregelverk, kommer grekiska banker (liksom övriga EU-banker) även att vara tvungna att bevilja betydande belopp av nedskrivningsbar skuld under de kommande åren i syfte att uppfylla minimikraven för kapitalbas och kvalificerade skulder. Det skulle kunna föra med sig ett uppåtgående tryck på deras kostnad för långsiktig osäkrad finansiering.

Förlängningen av Herculesprogrammet förväntas främja en påskyndning av minskningen av nödlidande lån 2021, främst genom oorganiska åtgärder[12] som bygger vidare på föregående års starka resultat. Försäljning och värdepapperisering av portföljer med nödlidande lån inom ramen för Herculesprogrammet var en av de främsta faktorerna som ledde till en kraftig minskning på 21,1 miljarder euro av stocken för nödlidande lån 2020, vilken uppgick till 47,5 miljarder euro på individuell nivå, efter starka resultat fjärde kvartalet. Andelen nödlidande lån minskade därmed kraftigt till 30,2 %[13], vilket emellertid fortfarande är den största andelen i euroområdet. De ständiga förbättringarna 2020, trots pandemin och tillhörande minskning av antalet ”kurerade” lån, har fått stöd av den historiskt låga andelen fallissemang tack vare moratorierna och de införda statliga stödåtgärderna. Den senaste förlängningen på ytterligare 18 månader av Hercules-systemet för skydd av tillgångar, i kombination med ytterligare 12 miljarder euro (vilket gör att programmets totala finansieringsram för statliga garantier uppgår till 24 miljarder euro), väntas göra det möjligt för grekiska banker att i högre grad genomföra strategierna för att minska de nödlidande lånen i syfte att nå en ensiffrig andel nödlidande lån 2022[14]. Dessa ambitiösa minskningsplaners framgångar beror på ett antal faktorer, exempelvis hur omfattande inflödena av nya nödlidande lån är, framtida ekonomisk tillväxt och allmänna marknadsförhållanden. Myndigheterna håller på att bedöma om en ytterligare ändring av relevant genomförandelagstiftning för Herculesprogrammet krävs för att ta hänsyn till pandemins negativa inverkan på

[12] Oorganiska åtgärder avser försäljning och värdepapperisering av nödlidande lån. Organiska åtgärder avser intern omstrukturering eller likvidation av säkerhet för nödlidande lån.

[13] Källa: Greklands centralbank.

[14] Tre transaktioner inom ramen för det ursprungliga Herculesprogrammet, som inbegrep sammanlagt 17,6 miljarder euro i form av nödlidande lån, har godkänts och kommer att slutföras under första halvåret 2021. Ytterligare en transaktion är snart slutförd och omfattar en låneportfölj på 6 miljarder euro. Dessutom har ytterligare fyra transaktioner, som motsvarar 16,3 miljarder euro i värdepapperiseringar, offentliggjorts och väntas slutföras mellan fjärde kvartalet 2021 och andra kvartalet 2022, genom att dra nytta av den senaste förlängningen.

återvinningar[15]. Kommissionen har godkänt åtgärden då den inte inbegriper något statligt stöd.

Inledande tecken på betalningsmoral efter moratoriernas utgång tyder på att den negativa effekten på tillgångskvaliteten i stort sett kan överensstämma med bankernas ursprungliga förväntningar, men risker för bakslag kvarstår. De flesta moratorier löpte ut i slutet av 2020, med vissa begränsade undantag, i synnerhet med koppling till hotell- och restaurangbranschen. De första resultaten efter de första två månaderna 2021 tyder på att antalet potentiella betalningsinställelser eventuellt inte kommer att överskrida den ursprungliga uppskattning som ingår i bankernas affärsplaner eller den nedre delen av den grekiska centralbankens aktuella prognoser. Den smidiga övergången till normala betalningsmönster för låntagare stöds även av a) det tillfälliga systemet med amorteringsbidrag som infördes av myndigheterna för coronavirusdrabbade låntagare med lån i sin primära bostad (Gefyra) och b) en serie mer omfattande produkter som bankerna erbjöd hållbara konsumenter som stod inför tillfälliga svårigheter. Ett system som liknar Gefyra, med inriktning på företagslån till små och medelstora företag och yrkespersoner, har även införts nyligen och kommer att bidra till att begränsa eventuella ”stupeffekter” efter det att moratorierna har löpt ut. Risker för bakslag kvarstår dock eftersom en del av den negativa inverkan på tillgångskvaliteten och kan sprida sig till andra halvåret 2021 eller tidigt 2022, i synnerhet efter att olika statliga stödprogram har upphävts. Det skulle kunna leda till högre nedskrivningsbehov än de som bokförts hittills för att fullt ut täcka in pandemins eventuella effekter på låneportföljen. Materialflödet av nya osäkra lån pekar, i alla scenarier, fortsatt på behovet av förbättrad intern kapacitet hos bankerna när det gäller hållbara långsiktiga låneomstruktureringar för att uppfylla de ambitiösa minskningsmålen för nödlidande lån.

Hellenic Development Bank fortsatte att stödja krediter, både med hjälp av pandemirelaterade åtgärder och nya initiativ som planeras för 2021. Garantifonden för företag med anledning av covid-19 har tillhandahållit 5,4 miljarder euro i lån i slutet av mars, och en ny inbjudan riktad till små företag och yrkespersoner väntas mobilisera ytterligare 0,4 miljarder euro i nya lån. Lån på nästan 2,6 miljarder euro har beviljats fram till slutet av mars inom ramen för TEPIX II. Vidare pågår diskussioner om att genomföra ytterligare program under året, med fokus på små och medelstora företag. Dessa stödprograms positiva inverkan har stärkt nettokrediten när det gäller icke-finansiella företag, vilka fortsatte att visa på rekordhöga tillväxttakter över tolv månader (i februari 2021 uppnåddes 10,3 %). Nivåerna är högre för stora företag än för små och medelstora företag. Den framtida utfasningen av statliga stödåtgärder kan dock påverka bankernas förmåga att upprätthålla sådana nivåer av kredittillväxt i framtiden. Kreditkostnaderna för icke-finansiella företag låg fortsatt stabilt på historiskt låga nivåer när det gäller stora företag, samtidigt som små ökningar konstaterades för mindre företag vilket återspeglar den höjda kreditrisken. Hushållens nettokredit fortsatte att visa på en stabil negativ tillväxttakt över tolv månader (–2,5 % i februari 2021), trots bankernas minskade utlåning av denna typ av kredit.

Den grekiska finansiella stabilitetsfonden har slutfört den tredje utvärderingen av bolagsstyrningen inom de fyra systemviktiga bankernas styrelser. Detta kommer att följas av en lista med rekommendationer riktade till bankerna. Samtidigt gör en nyligen antagen ändring av styrningslagen det möjligt för fonden att delta som privat investerare i

[15] Det tillfälliga upphävandet av verkställighetsåtgärder under pandemin har påverkat kreditförvaltares möjlighet att återvinna krediter. Myndigheterna undersöker om viss flexibilitet kan tillåtas, med tanke på att regelverket föreskriver åtgärder om återvinningarna underskrider prognoserna i affärsplanen.

framtida aktiekapitalökningar hos de banker där den har ett aktieinnehav, till att börja med den nyligen fullbordade aktiekapitalökningen hos en av de systemviktiga bankerna. Andra centrala aspekter, däribland fondens livstid, styrning, särskilda rättigheter, avyttringsstrategin och styrelsens godtagbarhetskriterier för banker, väntas bli avhandlade tillsammans senast i oktober 2021.